Museum
Amsterdam Noord

OPENINGSTIJDEN:
Dinsdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur.
Op maandag gesloten.

Zamenhofstraat 28A, 1022 AD Amsterdam, telefoon 06 3097 5602

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2014

AGENDA

Vrijdag 5, zaterdag 6 en zondag 7 september Festival Museum Perron Oost.

Zondag 7 september Noorderparkfestival van 11.00 tot 20.00 uur.
De Sandwichman van het Museum maakt een gratis foto van u!

Dinsdag 9 september om 20.00 uur Lezing "De oude en nieuwe Bijlmer".

Zaterdag 13 en zondag 14 september Open Monumentendagen
Speciale tocht op de fiets langs monumenten van Noord

14 t/m 21 september Openingsweek Tolhuistuin.

Donderdag 18 september 13.30 uur wandelexcursie Bijlmermeer.

Leslokaal uit de jaren vijftig

De schoolmeester: Vriend of Vijand?

Veranderingen in het onderwijs door de eeuwen heen

In vroeger eeuwen was de schoolmeester een soort oppasser die met harde hand de tucht in de klas bewaarde. Pas een eeuw geleden veranderde dat geleidelijk.

Scholen van Noord zijn ooit begonnen als schooltjes van de dorpen die later, in 1921, door de grote stad Amsterdam zijn geannexeerd.

De lerares

We weten zeker dat die schooltjes er al in de 18e eeuw waren, zoals ze er ook elders geweest zijn. Jan Steen schilderde zo'n klas van een dorpsschool in de 17e eeuw reeds en er zijn verspreid ook mededelingen te vinden over schooltjes in de late middeleeuwen.

De meesters hadden meestal geen enkele relevante opleiding, maar waren voor hun oorspronkelijk werk niet meer geschikt. Ze oefenden een waar schrikbewind uit met liniaal en plak. Als je een pechvogel naar je toe geslingerd kreeg, kon je hem naar de meester terugbrengen om een tik op je vingers te krijgen.

En leren, dat was er nauwelijks bij. Lezen was eigenlijk het enige dat wel enigszins werd beoefend. Vaak nog in gothische letters. En verder werden pogingen gedaan orde en gehoorzaamheid bij te brengen. Misschien niet eens een misplaatst streven in een maar matig geordende maatschappij.

De overheersing van de Fransen rond 1800 heeft niet alleen het decimale stelsel en de burgerlijke stand gebracht, maar ook de eerste wet op het onderwijs (1806). Aan de onderwijzers werden enige eisen gesteld,

die overigens voornamelijk op het terrein van hun godsdienstige overtuiging lagen. Behalve lezen, kwamen ook de vakken schrijven en rekenen in aanmerking om kennis van te nemen. Er waren in en na de Franse tijd zelfs schoolinspecteurs aangesteld, die nagingen of de landelijke regels wel werden gevolgd. Voordien maakte ieder dorp of stad zelf uit wat er in en om de schooltjes moest gebeuren.

De grote veranderingen in het onderwijs hingen ongetwijfeld samen met het opkomen van de arbeidersbeweging eind 19e eeuw. In 1900 werd de Leerplichtwet met een krappe meerderheid (50 tegen 49) door de Tweede Kamer aangenomen. Ieder kind moest van z'n 6e tot z'n 12e jaar naar school. Meisjes ook!

En uit diezelfde arbeidersbeweging kwamen de onderwijzers voort die liefde voor hun vak hadden en de kinderen probeerden te begeleiden naar een toekomst waarin ze voor zichzelf konden opkomen.

Het heeft een groot aantal eeuwen geduurd, maar de schoolmeester was van een vijandige tiran geëvolueerd in een deskundige kindervriend.

Overlijdensbericht van Dora Timar

Op 11 augustus j.l. ontvingen we van haar dochter het bericht dat Dora Timar op 82-jarige leeftijd is overleden. Ik antwoordde haar als volgt.

Beste Endre.

Ik wil je graag condoleren met het overlijden van je moeder, Dora Timar.

Ik mocht haar graag.

Het overlijdensbericht dat je me gestuurd hebt, heb ik doorgezonden naar de medewerkers van het Museum Amsterdam Noord. Ik schreef er onderstaande toelichting bij.

Ik wens jou en verdere familie en vrienden veel sterkte bij de verwerking van het verlies.

Overlijdensbericht van een Vriendin van het museum. De eerste, voor zover ik weet. Ik kende haar van vroegere activiteiten in Noord, de WGAN, Werkgroep Gezondheidszorg Amsterdam Noord. Ze was een actieve wijkverpleegkundige, die stevig en bij voortduring op de barricaden klom. Mede aan haar activiteit is het te danken dat er in Noord überhaupt een ziekenhuis staat en dat bij de eerste hulp post ook de parkeerplaats van een ambulance is. Dat werd voordien niet nodig gevonden.

Schrap haar maar uit onze registers. Als hij bestaat, is Dora vast al bij Petrus ingeschreven.

Hartelijke groeten,

Henk Ras.

De Zwanen van Rombout Oomen

De Zwaan op het voormalige Shell toren

De Zwaan is het heraldisch dier dat met koninklijke goedkeuring in het Wapen van Nieuwendam is opgenomen. Niet geheel toevallig heeft het museum een afschrift van de akte in bezit waarbij dat is vastgesteld.

Het was een goede keuze om als dierlijke representant van geheel Noord een zwaan op de Toren Overhoeks te laten schilderen. De keuze van Rombout Oomen als de kunstenaar die de zwaan heeft geschilderd was daarbij bijzonder trefzeker.

Rombout Oomen heeft een grote tekening van wel vijftien zwanen geschonken aan het Museum Amsterdam Noord. We hebben daarvoor ruimte gevonden aan het plafond van de grote museumzaal. De zwanen zweven in de lucht als uitdrukking van de ruimte die Noord biedt aan vrijheid, ontplooiing, initiatieven en nieuwe ideeën. De onthulling vindt binnenkort plaats. U vindt dag en uur in de volgende Nieuwsbrief.

Rombout, hartelijk dank!

Kinderboekjes 1 euro

In het kader van de tentoonstelling “Scholen van Noord” kregen we een groot aantal kinder- en jeugdboeken kado. Een aantal daarvan hebben we opgenomen in de tentoonstelling. De andere verkopen we voor 1 euro per stuk.

Een aardig cadootje voor een kleinkind, wellicht? Op verzoek pakken we het in cadopapier in

Bibliotheek

Zoals de meesten uwer wel weten, beschikt het museum over een uitgebreide verzameling boeken over Noord, Waterland en Amsterdam.

De heer en mevrouw Peterman verblijdden ons met enige boeken waarmee de bibliotheek is uitgebreid. Heel hartelijk dank daarvoor!

Onderstaand de auteurs en de titels.

Als u bij ons een boek wilt inkijken, bent u van harte welkom.

- Amsterdamse Haven, Vereniging De, Amsterdam Zee- en Rijnhaven
- Farber, Groot Amsterdamboek
- Groen, Het land rondom Amsterdam
- Hoek, vd en Breure-Scheffer (red.), Dwalen door Amsterdam
- Kleijn en Smit, Amsterdam, monumenten en grachtenpanden
- Oortwijn, met Marten O door Waterland en omgeving
- Swart, Amsterdam-Noord 1850-1930, geschiedenis achter de feiten
- Vries, de, Ons Amsterdam, fascinerende selectie uit de jaargangen vanaf 1949.

Festival Perron Oost 2014

In en rond het kleinste museum ter wereld, Museum Perron Oost, vindt op **5, 6 en 7 september 2014** de tweede editie van Festival Perron Oost plaats. Een weekend vol verrassende voorstellingen, culturele wandelingen en tentoonstellingen waarin het Oostelijk Havengebied centraal staat.

Je vindt Museum Perron Oost in het opzichtershuisje op het monumentale perron aan de Cruquiusweg 11, 1019 AT Amsterdam. Beeldhouwer en ontwerper Joep van Lieshout richtte dit monument twintig jaar geleden met authentieke materialen op. Sinds 2013 organiseert Museum Perron Oost er uiteenlopende tentoonstellingen en evenementen met de rijke geschiedenis van de buurt als zwaartepunt.

Voor bijzonderheden zie www.museumperronoost.nl!

Design: Mainstudio

Lezing over en excursie naar De Bijlmermeer

Amsterdam, cultuur-historische vereniging organiseert een lezing op **dinsdag 9 september 2014 om 20.00 uur**:

De oude en nieuwe Bijlmer door Henno Eggenkamp.

Henno is sinds 1969 bewoner van de Bijlmer. Hij was en is daar op vele fronten actief en fungeert sinds een aantal jaren als het geheugen van de Bijlmer. Daarnaast schrijft hij al jaren aan een boek over de Bijlmer, richtte het Bijlmer Museum op en beheert daarover een website bijlmermuseum.wordpress.com.

Nooit eerder kreeg de sociale woningbouw zulke fantastische appartementen. De Bijlmer kreeg een bijzondere bevolking. Kortom: er waren vele uitdagingen om er samen iets leuks van te maken, en dat gebeurde ook.

Henno Eggenkamp

Op **18 september** is er een wandeling door de Bijlmer. Wij lopen o.a. door Gouden Leeuw en Groenhoven.. Halverwege de wandeling is er een korte pauze. Verzamelplaats: Metrostation Ganzenhoef. Starttijd 13.30 uur. Duur wandeling ca. 2 uur.

De **lezing** is in Huize Antonius, Kamperfoelieweg 207, Amsterdam. Voor ACHV-leden gratis. Stadspashouders en donateurs van Museum De Noord € 2,50. Niet-leden € 5, -

Opgave voor de lezing is niet nodig, voor de **excursie** wel (via www.amsterdamhv.nl) .

Huize Antonius is bereikbaar met bus 34, 35, 37, 105, 109, 37, 391, 394. Er is voldoende gratis parkeergelegenheid in de buurt. Zaal open vanaf 19.30 uur.

Opgeven voor de **excursie** via website: www.amsterdamhv.nl
Voor meer informatie: www.amsterdamhv.nl of 020-6317309

Fietstocht Open Monumentendag

In het kader van de nationale Open Monumentendag organiseert het Museum Amsterdam Noord op **13 en 14 september 2014** een fietstocht langs een aantal monumenten in ons stadsdeel.

Het thema van de Open Monumentendag 2014 is: Op Reis. Met dit thema in gedachten fietsen wij langs monumentale plekken die ons herinneren aan tochten over de woeste wateren en onverharde paden van weleer. Denk aan scheepswerven, havens, herbergen en trekvaarten. Op beide dagen zullen drie gratis fietstochten à 1,5 uur gehouden worden.

Het startpunt van de fietstocht is de aanlegplaats van de NDSM-pont in Noord (Mt Ondindaweg). Het eindpunt is de aanlegplaats van de IJ-plein-pont in Noord. De vertrektijden op 13 en 14 september zijn: 11:00, 13:30, 16:00 uur.

Deelname kan uitsluitend na registratie. U kunt zich tussen **1 en 7 september** aanmelden via de website: www.openmonumentendag.nl óf bij het informatiepunt De Bazel (Vijzelstraat 32, 1017 HL Amsterdam).

"De Les" van Eugene Ionesco in Museum Amsterdam Noord

Voorleestheater onder regie van Trix Reijn.

Rolverdeling:

De Brievenbesteller:	Gerbrand Muller
De Meid:	Frida Badoux
De Leerlinge:	Anneke Stavast
De Professor:	Henk Ras.

Dinsdag 7 oktober

Aanvang 20.00 uur. Reserveren is niet nodig. Toegang € 5

Zondag 19 oktober:

Aanvang 11.00 uur. Reserveren is niet nodig. Toegang € 5

Lunch

Aansluitend aan de voorstelling op 19 oktober is er de mogelijkheid deel te nemen aan een lunch.

Hiervoor dient u te reserveren bij: Marianne Wiesenekker-Groen

U kunt haar mailen op m.wiesenekker-groen@live.nl of bel naar één van de volgende nummers 020 6363 772 of 06 3064 0981

Kosten € 5

De Les

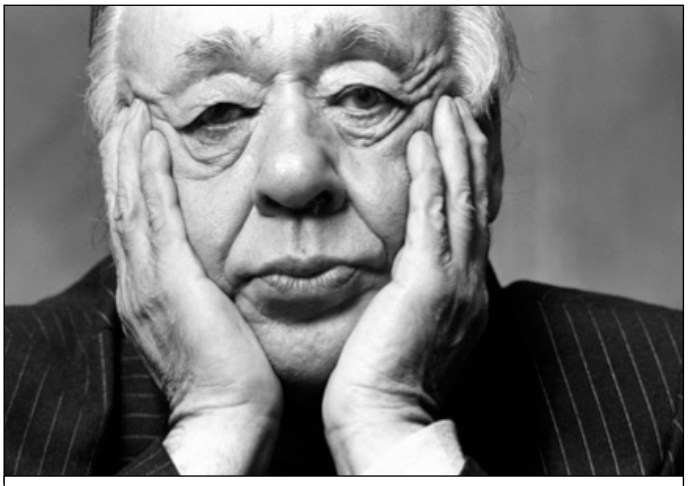

Eugene Ionesco

"Niets is wat het lijkt", is een centraal thema in het werk van de invloedrijke Franse toneelschrijver van Roemeense afkomst Eugene Ionesco (1909- 1994). Hij schreef zijn eerste toneelstuk op zijn 13e en er zouden er vele volgen. Ook schreef hij poëzie en literaire kritiek.

Ionesco schreef een aantal absurdistische toneelstukken geïnspireerd door de (in zijn ogen) waanzin van het alledaagse leven. De thema's die aan bod komen hebben veelal raakvlakken met de dood en de betekenisloosheid van het leven. Deze thema's zijn ook duidelijk aanwezig in La Leçon (De Les).

De professor om wie alles draait breekt zich in dit stuk het hoofd om de leerling aan wie hij bijles geeft. Hij wil haar de simpelste dingen bijbrengen op rekenkundig en taalkundig gebied. Maar hoe meer hij hiermee bezig is hoe dubbelzinniger en absurdistischer hun contact wordt. Met rampzalige gevolgen!

Het stuk (dat bewerkt is door Trix Reijn) zal worden opgevoerd als "voorleestheater". De naam zegt het al, de ingekorte tekst zal worden voorgelezen en gedeeltelijk gespeeld worden. Ook is er een nieuwe scène (geschreven door Gerbrand Muller) aan toegevoegd. Dit alles levert een bijzonder schouwspel op.

Laat u de kans niet ontgaan om dit mee te maken.

U zult vrijwilligers van museum de Noord zien optreden, ook al iets unieks. Ook de regisseuse is een vrijwilligster, wel met een theaterachtergrond. Voorafgaande aan de opvoering zal zij een korte inleiding geven over het leven en het werk van Ionesco.

Maand van de Geschiedenis, oktober 2014

Elk jaar vindt een landelijke manifestatie plaats met een gemeenschappelijk historisch thema. Dit jaar is het thema Vriend of Vijand. Wij hebben gemeend dat het onderwijs voldoende aspecten van deze twee elementen bevat om als onderdeel van de Maand van de Geschiedenis te kunnen dienen. Vandaar de onderstaande toelichting en het advies naar Vriend en Vijand binnen de Scholen van Noord bij ons museum te komen kijken.

Interactieve bijscholingscursus

De geschiedenis van Amsterdam-Noord en het functioneren van het museum. Een interactieve bijscholingscursus in acht bijeenkomsten.

In verband met toekomstige ontwikkelingen is er behoefte de in de afgelopen jaren verzamelde kennis en ervaring over te dragen aan de tegenwoordige en toekomstige medewerkers van het museum.

Voor wie bestemd?
Voor iedereen wiens hart iets sneller gaat kloppen als hij/zij met de pont over het IJ vaart en die als vrijwilliger meewerkt of in de toekomst mee zou willen werken aan het museum. Deelname verplicht echter tot niets.

Wat is interactief?
De kennis en vragen van de deelnemers vormen onderdeel van de cursus.

Wanneer?
October en november 2014. Acht ochtenden, middagen of avonden. Dat hangt af van de deelnemers.

Door wie?
Henk Ras, voorzitter bestuur en waarnemend directeur

Waar?
In het Museum Amsterdam Noord.

Hoeveel kost het?
40 euro p.p. voor de hele cursus, inclusief koffie/thee en cursusmateriaal.
Huidige medewerkers krijgen de cursus door het museum aangeboden.

Opgeven:
Een briefje naar het museum of e-mail naar hjcras@gmail.com.
Telefonisch vooroverleg is mogelijk: 06 3097 5602.

Voorlopig programma:

1. kennismaking, inventarisering vragen en reeds aanwezige kennis
2. ontwikkeling van Noord en Amsterdam deel 1.
3. musea: ontstaan, ontwikkeling, grote en kleine publiek
4. ontwikkeling van Noord en Amsterdam, deel 2.
5. geheimen van Noord
6. tentoonstellingen (bedenken, opzetten en afronden) en nevenactiviteiten: excursies, concerten, lezingen, cursussen, merchandise
7. reilen en zeilen van een klein museum
8. toekomstige ontwikkelingen.

Vriend worden voor een kwart van de prijs!

Het is nu het moment om tegen een kwart van de gebruikelijke prijs Vriend van het Museum of Lid van de Club van Honderd te worden. Vriend 6,25 euro, Club Honderd 25 euro.

Zoals bekend krijgen Vrienden jaarlijks de mogelijkheid gratis mee te doen aan;
- een wandel-fietstocht
- een lezing
- een bezoek aan onze tentoonstelling.

U krijgt bij zo'n bezoek dan een knipje met de kniptang in uw Vriendenpas, die u wel bij zich moet hebben natuurlijk.

Leden van de Club van Honderd hebben steeds gratis toegang tot het museum en de evenementen.

Huisgenoten van Vrienden/Leden Club 100 kunnen het hele jaar door voor de halve prijs lid worden.

Overmaking van het betrokken bedrag op NL74 INGB 0002362093 o.v.v. uw naam en (e-mail) adres en de vriendschap is beklonken!

We verwachten natuurlijk wel dat wie nu lid wordt, zijn lidmaatschap volgend jaar continueert.

Colofon

Tenzij anders vermeld:

Tekst: Henk Ras

Redactie & Vormgeving: Ruud Slagboom

Fotografie: Ruud van der Markt (foto's pagina 1)
Rombout Oomen (foto pagina 3)
RTVNH/Doron Sajet (foto pagina 4)
Babello (foto pagina 6)
Archief Museum Amsterdam Noord (foto pagina 7)

Hoofd Sponsors

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Noord

www.noord.amsterdam.nl

YM de Boer Advies
Dialoog | projecten / training / onderzoek

www.ymba.nl

Woningcorporatie De Key

www.dekey.nl